

KRIGSRØPET

NR. 37 2019 132. ÅRGANG KR 35

KONGRESS I SENTRUM:
TETLIV PÅ YOUNGSTORGET

TROND GRANLUND:
TRO I HVER TONE

Per Henrik Stenstrøm og P4-Michael:
Alkoholikeren og sjefen hans

Per Henrik Stenstrøm (t.v.) har fulgt P4-profilen Michael Andreassen tett, både da en av dem var sjef og den andre alkoholiker, og på reisen ut av rushelvetet.

Hvorfor det er riktig å bry seg

Da alkoholmisbruket skapte kaos i Michaels liv, var Per Henrik verdens kuleste leder som betalte regningene. Men han stilte aldri spørsmål. Det har han angret mye på.

Det er lett å finne feilskjærene i historien om Michael Andreassen og karrieren hans i P4. I alle fall nå, etter at alt har skjedd.

– Hadde vi hatt kunnskapen, gjort noe aktivt for å finne ut av det og sett hele bildet, så hadde dette vært stoppet på et tidligere tidspunkt, sier Michaels sjef den gangen, Per Henrik Stenstrøm.

Vinteren 2012 sto han på startstrecken til Vasaloppet – ni mil på ski. Rett før rennstart hadde han fått en telefon. Radioprofilen og trekkplasteret Michael hadde kollapset før sending og var på vei til rusmottaket på Aker sykehus. Der startet Michaels vei tilbake til livet, og deres felles vei mot et lite korstog av foredrag og miniturneer.

NÅR DET BEGYNNER Å LUKTE

Michael fortalte historien sin til hele Norge da han for fire år siden sto fram i VG. Senere har han skrevet boken «Jeg heter Michael og er alkoholiker». I sommer var han og Per Henrik på Frelsesarmeens kongress og fortalte historien fra et annet perspektiv – fortellingen om alkoholikeren og sjefen, og alt de ikke sa og gjorde.

– Arbeidsplassen er en unik arena for å bry seg, mener Per Henrik.

– Vi er veldig mange timer på jobb, og kjenner de nærmeste kollegene ganske godt. Derfor merker vi utrolig fort hvis noe er annerledes. Kanskje er det en som begynner å komme sent, lukter litt og låner penger – små ting. Med Michael forsto vi det alt for sent, og det har jeg hatt mye dårlig samvittighet for. Det er rart at vi ikke bryr oss mer, mener han.

UT AV BLINDSONEN

Fienden i Michael og Per Henriks lille korstog er verken arbeidsgivere, kolleger eller de som strever med alkoholinntaket. De vil det uavklarte til livs, og mane til bevissthet.

– Må det for eksempel være vinlotteri, eller kan det være et helt annet lotteri? Må det hete lønningspils? spør Per Henrik. De liker å trekke fram en undersøkelse Folkehelseinstituttet gjorde om koblingen alkohol og arbeidsmiljø. Mange opplever det positivt, men fire prosent blir utskjelt. Åtte prosent får uønsket seksuell oppmerksomhet. En av ti kommer ikke.

– Har du hundre ansatte, er det ti som ikke kommer på festen fordi det er alkohol der. Dem ser vi ikke, for vi var på festen og det var en gøy fest. Jeg pleier å si at jeg blåser i hvilken policy

bedriften har, så lenge de har en. Ta med de ansatte og sett opp regler, sier Michael, og smeller til:

– Vil dere ha fri flyt av alkohol og tillatelse til å klå på damene, så bestem dere for det. Da har dere i alle fall en policy.

Sleivkommentaren får ikke henge lenge i lufta før han glisende trekker den tilbake, men samtidig antyder den et viktig poeng: Når man i fullt dagslys og edru tilstand bestemmer seg for hvordan forholdene skal være, blir de gjerne bedre enn utgangspunktet.

VODKA PÅ BANDYTRENING

Michael var full første gang da han var 12 år og skulle imponere en jente på 15. Han har ikke noen røff barndom å skyldes på, men en indre uro gnaget ham. Møtet med alkoholen ble en åpenbaring. Den indre uroen forsvant. 13 år gammel hørte Michael at de voksne sa: «Ja, nå skal det bli godt å få noe å varme seg på!»

– Da tenkte jeg: «Ja! Jeg skal ha noe å varme meg på.» Så fylte jeg termosene med vodka og gikk på bandytrening. Jeg husker den samme følelsen i kroppen.

Han vekslet mellom idrett og alkohol for å døyve uroen. På vei inn i voksen- ▶▶

▲ Bildet av en sliten Michael på sofaen i P4. Han er på jobb, han har høy promille og det er rett før han bryter sammen.

I sommer besøkte Michael Andreassen (t.h.) Frelsesarmeens årskongress sammen med Per Henrik Stenstrøm. ▲

◀ livet flyttet han sammen med en jente, kjøpte hus og begynte å jobbe. I -95 fikk de en sønn. Alle kjennetegn på et normalt liv var på plass, men uroen var der. Så ble drømmen oppfylt – en jobb i P4.

OSS MOT VERDEN

P4 hadde tre år på baken da Michael begynte. I starten var det mange som ikke trodde på en riksdekkende kommersiell radiokanal. Selv var de derimot sterke i troen: – Det var oss mot verden. Vi var gründere og unge, uoppdagede radiostjerner. Vi jobbet lange dager, bodde sammen og spiste sammen. Det var som å gå på folkehøgskole med ræva full av penger, forteller Per Henrik, og røper oppskriften.

– Dette skjer i dag, på mange arbeidsplasser. Du vil utrette noe. Unge mennesker kommer inn. Det forventes at de er påskrudd tjuefire sju. Da må du påskjønne dem. Ser du på oppskriften da vi startet P4, er det en dæsj motivasjon, noen desiliter kompetanse og noen andre småting, men den store ingrediensen er veldig mange liter med alkohol, sier Per Henrik.

– Og dette kom jeg inn i, skyter Michael inn.

De første årene holdt P4 til på Lillehammer. Kollegene ble et lite miljø som

hang sammen fire-fem kvelder i uka, skravlet radio, spilte Trivial Pursuit og drakk. Litt etter litt flyttet både kanalen og miljøet til Oslo. Michael og «Midt i trafikken» var siste post som ble igjen på Lillehammer. Han byttet miljø, og begynte å jobbe på utestedet Brenneriet.

– Den største forskjellen var drikkemønsteret. De drakk litt senere, etter stengetid. Jeg gjorde fremdeles bare det samme som alle andre rundt meg. Det virket ikke unormalt, men alkoholen begynte å påvirke meg. Det begynte å få konsekvenser for økonomien.

FOLKEFESTEN

Drikkingen hindret ikke Michael i å bli en dyktig og viktig medarbeider. Da P4 i 2005 markerte unionsoppløsningen med Sverige, var han vert for Folkefesten. Turneen var en seks uker lang katastrofe for Michael. Han laget radio på dagen, og ledet konserter med DDE og Carola på kvelden. Alkohol var nok en gang en stor del av bildet. Michael skaffet i tillegg 500 Sobril mot angsten.

– For mange var Folkefesten en suksess, men det kunne være grunn til å spørre seg om P4-ledelsen var helt bevisstløse. Svaret på det er ja. Vi hadde ikke oversikt over det totale bildet, sier Per Henrik.

Etter kollapsen til Michael i 2012 har de to nøstet. En bok er skrevet. De har snakket med folk Michael møtte langs veien, og lagt puslespillet. En av brikkene var sommervikaren under Folkefesten. Jenta måtte springe etter alkohol til Michael for at han skulle holde seg i form. Det var hennes første møte med arbeidslivet. Da hun ringte hjem fikk hun klar beskjed: «Dette er ikke normalt, du må si fra!» Likevel holdt hun munn. Det har ikke Per Henrik noen som helst problemer med å forstå. I sum har alle disse små historiene gitt et stygt bilde.

– Hadde vi visst alt den gangen, hadde det vært stoppet, tror Per Henrik.

Da Folkefesten var over, var angsten til Michael blitt sterkere. Han så på seg selv som et dårlig menneske. Hjemme hadde han et barn som han følte at han ikke var noen ålreit pappa for. Økonomien var et eneste kaos. Det endte med to selvmordsforsøk og innleggelse på psykiatrisk avdeling. Han fikk diagnosen bipolar, som med tiden viste seg å være feil, og ble medisinert. Verken alkoholmisbruk, økonomiske vansker eller angst ble borte. Vinduskonvoluttene som kom i postkassa gikk rett i skuffen. Dermed fikk arbeidsgiver enda et hint.

EN PORSJON DIPLOMATI

– Det var en veldig rar opplevelse, sier Per Henrik om dagen da Namsfogden tok kontakt. Det skulle utføres tvangstrekk på lønningen til Michael. At det skrangler litt i økonomien en måned eller to kan de fleste oppleve, men dette var nytt. Med Michael skulle de oppleve det samme flere ganger.

– Hver gang var vi verdens kuleste arbeidsgiver, og ordnet opp, men vi stilte aldri spørsmål. «Vi skal fikse dette, men hva er grunnen til at du har kommet i uføret?» Jeg mener historien kunne endt her, men på dette punktet er vi litt uenige, sier Per Henrik. Michael bekrefter, og viser til tall som sier at 95% kan hjelpes med ganske små tiltak.

– Jeg er alkoholiker. Kanskje kunne jeg ha tatt meg litt sammen, men det kunne like gjerne endt med at jeg mistet jobben. Det ville ha eskalert misbruket. I verste fall kunne jeg vært død nå. Men det ansvaret hadde ikke vært arbeidsgiverens. Det hadde vært mitt!

I situasjoner som denne kan en dose diplomati og finfølelse komme godt med.

– Den vanlige blemma er at man sier: «Jeg synes du drikker litt mye. Har du blitt alkoholiker, du?» Da er piggene ute. Har de først begynt å jule, må de holde

løgnen levende. Det er bedre å legge til rette for at vedkommende åpner seg uten noen umiddelbar risiko, sier Michael.

Hvis ikke det hjelper, kan neste skritt bli å knytte atferden til arbeidsoppgavene, og si at vedkommende ikke fyller stillingsinstruksjonen på samme måte som tidligere.

– Det er helt ryddig, og uten anklager om dårlig karakter. Det handler rett og slett om en snekker som ikke har slått spikeren helt inn åtte ganger på rad, og så lurer du på hvorfor han ikke gjør det lenger.

LIVSAVGJØRENDE KJÆRLIGHET

Elendigheten fortsatte i syv år etter Folkefesten. Året før han krasjet gikk Michael til arbeidsgiver og lege og sa at han hadde et problem, men han turte ikke være helt ærlig. Frykten for konsekvensene var for stor. Han var redd for jobben. Dermed fortsatte det. Først vinteren 2012, på slutten av et sydenopphold, nådde han nådd bunnpunktet. Hele reisefølget ventet på et forsinket fly. Datteren på åtte hadde 40 i feber og var så svak at hun satt i rullestol. Michael var så dritings at han sov på ensofa. Fortellingen skjærer i hjertet.

– Hun hørte andre som snakket om

meg og lo. Noen tok bilder, sier han. Per Henrik fortsetter.

– Da skjer det noe. Michael er en profilert person. Noen på flyplassen bryr seg. Vi mottar et varsel, heldigvis. Dette skjer vinteren 2012. Det er en uke til Vasaloppet og kollapsen.

– Mens du gikk fra Sälen til Mora, dro jeg fra Akersgata til Aker Sykehus, sier Michael.

Kollapsen ble et vendepunkt. Michael fikk hjelp til å bli kvitt rusen. Nå har han det mye bedre. Angsten er mer eller mindre borte. Jobben fungerer bedre. Han har det også bedre med datteren. De første årene brukte de mye tid sammen til å snakke om det som hendte.

For Michael har fortellingen vært en del av terapien. Han begynte friskt, med å fortelle alle kollegene sine om hvordan han hadde hatt det. Senere fortalte han det til hele Norge. Endelig turte han full åpenhet og ærlighet. Det han ble møtt med var kjærlighet.

– Den kjærligheten var livsavgjørende for meg. Jeg var redd for at folk skulle se annerledes på meg. Det gjorde de, men med positivt fortegn.

tor.hjelset@frelsesarmeen.no